

ven kijken, zijn verbrand." 39.000 mensen kwamen die dag om het leven. In de loop der jaren zouden er nog veel meer bezwijken aan de gevolgen van de vrijgekomen straling. Nu, bijna zeventig jaar na dato, is de Aalstenaar door de stad Nagasaki officieel erkend als slachtoffer van de atoombom. Binnenkort reist hij bovendien met zijn drie dochters naar Japan af. „Ik vind het fijn dat mijn dochters het kunnen zien. Dat ze misschien iets kunnen invoelen van wat ik heb meegemaakt.”

Want Buchel van Steenbergen mag er op het eerste gezicht makkelijk over praten, soms bijna alsof het voor hem persoonlijk niet veel voorstelde, de grote map voor hem op tafel zegt iets anders. Die zit vol met zaken die hij in de loop der jaren verzamelde. Plattegronden van de barakken waar hij als krijgsgevangene moest slapen. Lijstjes met namen van medegevangenen. Zijn kampnummer. Een kaartje met de route richting heuvels waar hij direct na de inslag naar toe vluchtte. Buchel van Steenbergen: „Allemaal voor mijn nazaten. Die moeten weten wat er gebeurd is.”

De Aalstenaar kan zich die bewuste augustusdag in 1945 dan ook nog goed herinneren: „Er was een flits. Vervolgens raakte ik even mijn bewustzijn kwijt.”

Toen hij bijkwam, zag hij niets dan stof en was het gebouw om hem heen ingezakt. „Als ik een paar meter verder had gestaan, was de constructie op mij gevallen en was ik er niet meer geweest.”

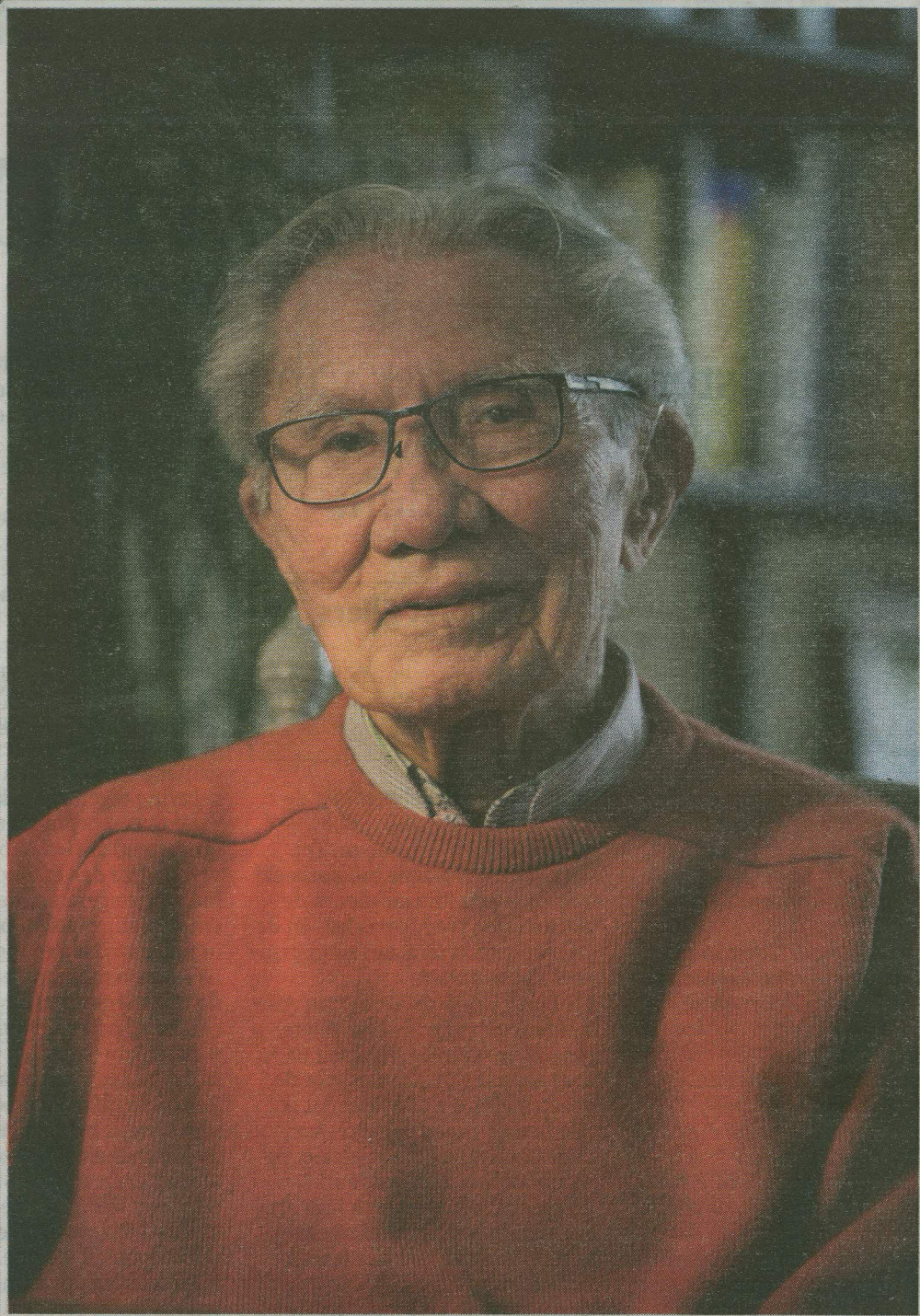
Maar Buchel van Steenbergen hield er amper een schrammetje aan over. Ook in zijn latere leven werd hij niet ziek, terwijl dat als gevolg van de straling niet ondenkbaar was geweest. Al helemaal omdat hij in de dagen na de explosie moest helpen bij puinruimen in de door de schokgolf en het daarmee gepaard gaande inferno compleet weggevaagde stad. Buchel van Steenbergen zocht met een groepje medegevangenen naar hout. Een andere groep zocht naar lichamen van slachtoffers. Die werden vervolgens op de houtstapels verbrand.

Ziek van de straling zal Buchel van Steenbergen op zijn 93ste wel niet meer worden, maar mocht dat toch het geval zijn dan kan hij gebruikmaken van de regeling die hij nu van de Japanse overheid heeft gekregen als erkend slachtoffer. Buchel van Steenbergen is vooral om een andere reden blij met die erkenning: „Want door de Nederlandse regering is er nooit aandacht aan geschonken.”

Vorig jaar heeft Buchel van Steenbergen bovendien meegewerkt aan een Japanse documentaire. Dat heeft geleid tot de reis naar Nagasaki met zijn drie dochters.

Hij wil daar onder andere gaan kijken op de scheepswerf waar hij als krijgsgevangene te werk was gesteld en hielp bij de fabricage van vrachtschepen voor Mitsubishi. Buchel van Steenbergen – geboren op Java – kwam er eind 1942 terecht, nadat hij als KNIL-militair in Indië door de Japanners gevangen was genomen.

De oorlogsjaren waren voor Buchel van Steenbergen niet makkelijk, Fat Man maakte een

■ Dick Buchel van Steenbergen: „We hadden nog nooit van een atoombom gehoord.” Grote foto links: het moment van de ontploffing van de bom in Nagasaki. Buchel van Steenbergen bevond zich op twee kilometer afstand. foto Juriaan Balke

einde aan die periode. Voor hem persoonlijk betekende de bom in zekere zin zijn redding. Zonder de aanval had hij het mogelijk niet overleefd. Al vindt Buchel van Steenbergen het moeilijk die conclusie te trekken, omdat hij met eigen ogen gezien heeft wat de bom heeft aangericht.

De Aalstenaar wist destijds overigens niet wat de Amerikanen nou precies voor een wapen in hadden gezet. „We hadden nog nooit van een atoombom gehoord.” Pas na de Japanse capitulatie, toen hij door de Amerikanen naar Manilla was gebracht om aan te sterken, hoorde hij voor het eerst over de atoombom. Wat dat voor de gezondheid zou kunnen betekenen is evenwel lang onduidelijk geble-

ven. „Kort na de bevrijding gingen er geruchten dat we misschien naar Amerika moesten omdat ze daar wilden kijken wat de gevolgen waren van de bom. Nog weer later kwamen er berichten los dat je ook op lange termijn problemen zou kunnen krijgen.” Maar Buchel van Steenbergen is nooit onderzocht en is ook nooit bang geweest dat hij ziek zou worden.

Hoewel de bom leidde tot de capitulatie van Japan, was de ellende voor Buchel van Steenbergen daarmee nog niet helemaal voorbij. Via allerlei tussenstops belandde hij als gemobiliseerde soldaat weer in Indië waar hij uiteindelijk een volgende oorlog in rolde: de om de Indonesische onafhankelijkheid.